

Van: 10.2.e
Aan: [zienswijzenatura2000](#)
Onderwerp: Zienswijze Natura 2000 Landgoederen Brummen
Datum: donderdag 19 april 2018 16:32:28
Bijlagen: [zienswijze Natura 2000 Landgoederen Brummen.pdf](#)
[zienswijze blad 1.pdf](#)
[zienswijze blad 2.pdf](#)

VBAW-0070

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dienen wij een zienswijze in op grond van de Algemene wet Bestuursrecht.

Wij verwijzen u voor de inhoud naar de bijlagen in deze mail.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Betreft: zienswijze Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000 Landgoederen Brummen

---

Brummen, 16 april 2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij dienen we een **zienswijze** in op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Het betreft het Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijnen vanwege aanwezige waarden en wel het Natura 2000 gebied Landgoederen Brummen, 5 maart 2018.

Ons bezwaar richt zich op het toevoegen van het habitatype H3260: *submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorende tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion*, waarbij het doel is: 'Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels).'

Dit betekent naast behoud kwaliteit ook uitbreiding oppervlakte. We kunnen de impact van deze wijziging(-en) niet overzien en hebben op grond van een aantal factoren bezwaar tegen het opnemen van de voorgestelde wijziging.

Dit vanwege de volgende redenen:

1. Iedere vorm van onderbouwing, motivatie en urgentie ontbreekt
2. De gevolgen zijn volstrekt onduidelijk
3. De wijziging houdt geen rekening met lopende gebiedsprocessen (beheerplan voor Landgoederen Brummen dat ter inzage ligt, en de visie van Natuurmonumenten die een totaal andere waterhuishouding in het gebied impliceert. Dit plan voldoet niet aan klimaatadaptatie en houdt onvoldoende rekening met belangen van omwonenden
4. De waterhuishouding (kwel) in het gebied is zo complex dat deze wijziging niet als een op zichzelf staande aanwijzing mag gebeuren
5. Woonfuncties, bedrijfsfuncties en recreatieve belangen zijn ondergeschikt gemaakt aan het natuurbelang
6. Er is geen relatie met klimaatbestendige inrichting, noch met de Klimaatadaptatiestrategie van de Rijksoverheid
7. Er zal economische en sociaal-maatschappelijke schade ontstaan, economische ontwikkelmogelijkheden worden beperkt, optreden van insectenplagen. Het draagvlak voor dit beleid wordt verder uitgehold, en verhoudingen in het buitengebied worden op scherp gezet
8. Er moet een relatie gelegd worden met het Natuurpact dat de Rijksoverheid sloot (2013). Deze beleidsafspraken zijn niet vrijblijvend
9. Als factoren melden we ten slotte ook:
  - We willen graag ons mooie natuurgebied houden zoals het nu is, met veel zoogdieren. Het Leusveld is echt uniek in Nederland. Waarom dat veranderen?
  - 200 jaar geleden was er ook moeras en toen was dit gebied onbewoonbaar. Als het Leusveld wederom moeras wordt, dan wordt wonen niet meer mogelijk.
  - Waardevermindering woningen.
  - Gevolgen op de lange termijn: niemand kan vertellen wat de echte gevolgen zijn voor het wonen in het Leusveld en omgeving.
  - Door hoge waterstand krijgen we nog meer wateroverlast.
  - Door hoge waterstand sterven de bomen in en rond de tuin.

- Door moerasgebied ontstaat overlast van ongedierte; er zijn nu al perioden met heel veel muggen, dat worden er alleen maar meer.
- Welk ongedierte wordt door het moerasgebied nog meer aangetrokken?
- Voor de boeren in de omgeving betekent dit dat de koeien niet meer naar buiten kunnen. Vochtige grond zorgt voor ziektes en ziekteverspreiding (leverbot).

Bovenstaande motivatie is in de zienswijze van 10.2.e

10.2.e verder uitgewerkt.

Bij deze laat ik u dan ook weten dat ik hun zienswijze en argumenten volledig ondersteun.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73
Den Haag

Brummen, 16 april 2018

Geachte mevrouw/heer,

Betreft: Hierbij dienen we een zienswijze in op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Het betreft het Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijnen vanwege aanwezige waarden, en wel het Natura 2000 gebied **Landgoederen Brummen**, 5 maart 2018.

Ons bezwaar richt zich op het toevoegen van het habitatype H3260: *submontane en laagland rivieren met vegetaties behorende tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion*, waarbij het doel is: "*Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)*".

Dit betekent naast behoud kwaliteit ook **uitbreiding oppervlakte**. We kunnen de impact van deze wijziging(en) niet overzien en hebben op grond van een aantal factoren bezwaar tegen het opnemen van de voorgesteld wijziging.

Toelichting op onze zienswijze/bezwaar

1. Ontbrekende motivatie

Wij vragen ons af wat de reden is van dit wijzigingsbesluit. De enige onderbouwing die genoemd wordt, is: *'dat er mogelijkheden zijn voor uitbreiding van het habitatype op verschillende plekken in het gebied.'*

De noodzakelijkheid of de urgentie ervan wordt niet gemotiveerd. Het enkel vaststellen van een mogelijkheid van uitbreiding vinden wij een te smalle basis voor een wijzigingsbesluit in een gebied waar nu al grote weerstand bestaat tegen de technocratische aanpak van overheden en Natuurmonumenten.

Wij vragen u dan ook om de noodzaak en urgentie van uitbreiding helder te motiveren, dan wel de voorgenomen wijziging in te trekken.

2. Ontbrekend zicht op gevolgen

Dit temeer omdat volstrekt onduidelijk is wat de gevolgen zijn van deze aanwijzing voor de Landgoederen Brummen.

Wij vragen u dan ook om de consequenties van deze aanwijzing helder uiteen te zetten.

3. Interferentie met lopende gebiedsprocessen

Na het destijds genomen aanwijzingsbesluit ligt er nu tevens een beheerplan voor de Landgoederen Brummen (Voorstonden en Leusveld) ter inzage, op grond van eerder vastgestelde Natura 2000 doelen. Met andere woorden: tijdens de verbouwing wordt alweer een nieuwe verbouwing gepland.

En dat is niet het enige: daarnaast heeft Natuurmonumenten de afgelopen jaren een visiedocument ontwikkeld (definitief vastgesteld december 2016) voor de Landgoederen Voorstonden en Leusveld, dat nu in samenwerking met Waterschap Vallei en Veluwe, Provincie Gelderland en gemeente Brummen als input gebruikt wordt voor een volstrekt andere inrichting van de waterhuishouding in bewoond gebied.

De weerstand tegen dit visiedocument bij bewoners in het gebied die rechtstreeks belanghebbend zijn, is zeer groot.

Voor de achtergrond daarvan verwijzen we u naar de *bijlage*: nota WaterVOL Brummen) en *bijlage*: tekst ingesproken tijdens commissievergadering Water bij Waterschap Vallei en Veluwe, 10 april 2018.

Beide documenten zijn tevens onderdeel van onze zienswijze.

Wij verzoeken u dan ook deze achtergronddocumenten te zien als onlosmakelijk onderdeel van onze motivatie van deze zienswijze.

Vanwege de complexe samenhang met lopende gebiedsprocessen verzoeken wij u af te zien van dit wijzigingsbesluit, inhoudelijk vanwege de maatregelen die nu al genomen worden of in voorbereiding zijn, procesmatig vanwege de grote maatschappelijke onrust die in het gebied is ontstaan.

In dit kader heeft het er bovendien alle schijn van dat de visie die in 2016 door Natuurmonumenten is opgesteld, nu plotseling een beleidsmatige dekking krijgt. Immers, de visie van Natuurmonumenten voorziet in afgraven van percelen ('slenken'), het dichtschuiven van sloten en drainagesystemen en het creëren van grote plas/drasgebieden, moerasbos e.d. Kortom: uitbreiding van oppervlakte van beken en rivieren.

Of dit al dan niet juist is, laten we in het midden. Hoe dan ook interpreteren wij deze wijziging dusdanig, dat de Rijksoverheid Natuurmonumenten een volmacht geeft om de waterhuishouding volledig op zijn kop te zetten (zie ook bijgevoegde kaart die duidelijk inzicht geeft wat de visie van Natuurmonumenten is). In rood ziet u hier de effecten van Natura2000 beleid: het hele drainagesysteem wordt dichtgeschoven en op de aan te leggen slenken zal een half jaar of langer water staan. De indruk bestaat dat met de voorgestelde wijziging deze visie werkelijkheid wordt. Wij vinden dit een onacceptabele aantasting van de landgoederenzone.

5. Wijziging houdt geen rekening met complexiteit van het gebied

---

Landgoederen Brummen bestaat uit drie deelgebieden, te weten: de landgoederen Leusveld en Voorstonden en het heideveld Empese en Tondense heide.

De genoemde landgoederen bestaan voornamelijk uit bossen, akkers, verschillende woonregio's en enkele nu al zeer natte weidegronden door toenemende kwel.

Deze toename wordt veroorzaakt door de sterk verminderde grondwaterinname door de papierindustrie in het belendende dorp Eerbeek (onderdeel gemeente Brummen) en het feit dat Vitens het drinkwater niet meer op 50 meter inneemt maar op 150 meter (=lager gelegen grondwaterpakket).

Deze toenemende kwel, die al in 2008 door bureau TAUW (in opdracht van gemeente Brummen) en in 2009 door Royal Haskoning (in opdracht van het Waterschap) in rapporten beschreven is, wordt nu werkelijkheid. Wij zien overlast ontstaan in het hele gebied, ook op bewoonde percelen en dus ook het onze. Ook de provincie Gelderland heeft ons gebied aangewezen als een gebied met "grote kans op grondwateroverlast door kwel."

Vanwege de complexiteit van de grondsamenstelling deelt Natuurmonumenten in hun visienota de drie gebieden in 12 deelgebieden in. Dit geeft, samen met de aanwezigheid van verschillende woonstroken, de enorme complexiteit van het hele gebied aan.

De voorgestelde aanpassingen in het Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden zijn veel te globaal voor de totaliteit van een dergelijk gebied en suggereren de aanwezigheid van een groot natuurgebied waar men ongehinderd zijn gang kan gaan, zonder rekening te moeten houden met woonfuncties.

Vanwege de woonfuncties en bedrijfsfuncties in het gebied, in combinatie met de complexiteit van het gebied, is deze wijziging voor ons niet acceptabel.

6. Geen afweging belangen

In het Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000 gebieden Landgoederen Brummen ontbreekt een zorgvuldige afweging van economische, landschappelijke, milieukundige en sociale belangen van het omliggende agrarische gebied, waaronder diverse veehouders en landbouwers en de aanwezigheid in het gebied van diverse woonlocaties.

Deze wijziging houdt onvoldoende rekening met andere gebruiksfuncties en is ook daarom niet acceptabel.

7. Geen relatie met klimaatbestendige inrichting

Waterschap Vallei en Veluwe heeft een klimaatadaptatie-akkoord gesloten met gemeentes in het gebied. Klimaatbestendige inrichting heeft ook voor de Rijksoverheid hoge prioriteit.

De wijziging in het Natura2000 gebied Landgoederen Brummen legt echter geen enkele relatie met de Nationale Klimaatadaptatiestrategie van de Rijksoverheid. Het nieuwe wijzigingsvoorstel leidt tot verdere onduidelijkheden in het gebiedsbeheer en leidt af van de urgentie van het klimaatbestendig inrichten van gebieden.

Al met al zien wij deze wijziging als een achterhaalde maatregel die natuurbelangen bovengeschikt maakt en geen rekening houdt met veel grotere belangen zoals klimaatadaptatief inrichten van onze regio.

8. Ontstaan van economische en sociaal-maatschappelijke schade

---

De voorgestelde wijziging zal het Natura2000 gebied verder op slot zetten. Immers de bijbehorende consequenties zullen zijn dat ontwikkelmogelijkheden bijv. agrarisch maar ook recreatief, aan banden gelegd worden. Daarnaast zal het voor recreanten aantrekkelijke coulisselandschap veranderen in een zompig gebied (o.a. insectenoverlast).

Sociaal-maatschappelijk betekent deze wijziging dat de al eerder genoemde technocratische aanpak verdere schade zal toebrengen aan de verhouding tussen overheden en natuurorganisaties enerzijds en bewoners en ondernemers anderzijds.

Wij voelen ons door Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe, gemeente Brummen en Natuurmonumenten buiten spel gezet. Als illustratie daarvan:

In januari 2018 hebben we een aantal schriftelijke vragen gesteld aan de vier organisaties. Zonder ons is daar vervolgens een aantal keren met hydrologen, ecologen en communicatiedeskundigen (!) van vernoemde organisaties over gesproken. Dit is niet transparant en zet mondige burgers in de hoek. Uiteindelijk hebben we bijna 3 maanden later (9 april 2018) gedeeltelijk mondeling antwoord gekregen. De toegezegde en geplande voorlichtingsbijeenkomst voor verontruste buurtbewoners op 16 april is ondanks de brede maatschappelijke onrust, verschoven naar 15 mei. Intussen dient Natuurmonumenten een aanvraag voor omgevings- en watervergunning in om een perceel af te pluggen en 18.000 kuub grond af te voeren (Leusveld Noord-West), zonder een aantal direct omwonenden daarvan in kennis te stellen. Tijdens een inderhaast bijeengeroepen bijeenkomst voor deze omwonenden, merkt een oplettende buurtbewoner op dat de grondwatervervuiling, dichtbij het af te graven perceel, wellicht afstroomt naar het natuurgebied. IJlings is nu de vergunningsaanvraag ingetrokken. (Zie bijgevoegde kaart grondvervuiling die door deze vier organisaties twee jaar lang over het hoofd gezien is).

De reden dat we dit ter illustratie noemen, is om een beroep op u als Rijksoverheid te doen om in deze context niet nog meer economische en sociaal-maatschappelijke schade te laten ontstaan door deze wijziging door te voeren gezien de manier waarop bewoners in een Natura 2000 gebied aan de kant worden gezet. Het zal in het gebied de discussie verscherpen en het vertrouwen van burgers en ondernemers in Rijksoverheid, Provincie, gemeente, Waterschap en Natuurorganisaties verder uithollen.

9. Afspraken Natuurpact niet vrijblijvend

Op 18 september 2013 sloten Rijksoverheid en Provincies (EZ en IPO) een akkoord over de ambities en financiering van het Nederlandse natuurbeleid.

Hierin maakten Rijk en provincies afspraken over hun inzet voor Europese biodiversiteitsdoelstellingen en over het vergroten van de maatschappelijke en economische betekenis van natuur. Met het Natuurpact streven Rijk en provincies o.a. naar het versterken van de relatie tussen natuur en economie.

Het *Planbureau voor de Leefomgeving* constateert echter in zijn rapport *'Lerende evaluatie van het Natuurpact'* (2017, blz. 18) dat *'provincies het versterken van maatschappelijke betrokkenheid en de relatie tussen economie en natuur vooral als middel gebruiken voor bijdrage aan biodiversiteitsdoelen. Andere perspectieven op natuur zoals beleefbare of functionele natuur krijgen nauwelijks een zelfstandige plek in het natuurbeleid, terwijl burgers en ondernemers vaak andere dan puur ecologische wensen en beelden hebben van natuur. De beperkte uitwerking van de nieuwe ambities en de nog steeds zeer gedetailleerde, technocratische VHR-uitwerking van de biodiversiteitsdoelen, vormen zo een risico voor het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid bij de natuur.'*

Wij verzoeken u dan ook het Natura2000 beleid en eventuele wijziging in lijn te brengen met afspraken en voornoemd risico.

Eveneens uit dit rapport (blz. 29):

"Natuurbeleid verloor verbinding met de samenleving

Het Natuurpact staat niet op zichzelf. De afspraken tussen Rijk en provincies zijn een uitvloeisel van een aantal belangrijke veranderingen in de inhoud en organisatie van het natuurbeleid in Nederland. Na decennia van relatieve rust en stabiliteit ontmoette het natuurbeleid de afgelopen jaren steeds meer kritiek. Vooral het elitaire en technocratische karakter van het natuurbeleid moest het hierbij ontgelden. Het ecologische perspectief met een intrinsieke waarde voor natuur was in dat beleid dominant. Hierdoor richtte de overheid het beleid op het beschermen van planten, dieren en leefgebieden tegen schadelijke economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Een kleine groep van professionals ontwikkelde daarvoor een ingewikkeld stelsel van beschermingscategorieën en gedetailleerde en afrekenbare ecologische doelstellingen. Burgers herkenden zich hier steeds minder in; het natuurbeleid sloot onvoldoende aan op hun beleving van natuur als mooie woonomgeving, plek van ontspanning of culturele waarde. Ondernemers keerden zich op hun beurt tegen ingewikkelde natuurregels die hen in hun plannen belemmerden (Rli 2014)."

Tot zover het Planbureau voor de Leefomgeving.

Wij constateren echter dat het Ontwerp-wijzigingsbesluit nog altijd doorgaat in de traditie die door het Planbureau van de Leefomgeving aan de kaak wordt gesteld.

En daarmee mist dit wijzigingsbesluit de aansluiting met het Natuurpact volledig.

Wij verzoeken u daarom het Ontwerp-wijzigingsbesluit in relatie te brengen met het Natuurpact en de in onze ogen niet vrijblijvende beleidsafspraken van de Rijksoverheid.

Alleen al daarom zouden wijzigingen in Natura2000 gebieden een heel andere, integrale aanpak moeten hebben en een volstrekt ander begin. Weliswaar stelt de Rijksoverheid in 2013 in het Natuurpact dat de samenleving sterker betrokken moet zijn, maar intussen gaat dezelfde Rijksoverheid door met een technocratische aanpak die het draagvlak in de samenleving op zijn zachtst gezegd op achterstand zet.

Wij vrezen als bewoners voor een verdere, onacceptabele vernatting van het gebied waar gewoon, gewerkt en gerecreëerd wordt.

10. Ten slotte nog een aantal hartenkreten die ook in deze zienswijze thuishoren:

---

1. We willen graag ons mooie natuurgebied houden zoals het nu is, met veel zoogdieren. Het Leusveld is echt uniek in Nederland. Waarom dat veranderen?
2. 200 jaar geleden was er ook moeras en toen was dit gebied onbewoonbaar. Als het Leusveld wederom moeras wordt, dan wordt wonen niet meer mogelijk.
3. Waardevermindering woningen.
4. Gevolgen op de lange termijn: niemand kan vertellen wat de echte gevolgen zijn voor het wonen in het Leusveld en omgeving.
5. Door hoge waterstand krijgen we nog meer wateroverlast.
6. Door hoge waterstand sterven de bomen in de tuin.
7. Door moerasgebied ontstaat overlast van ongedierte; er zijn nu al perioden met heel veel muggen, dat worden er alleen maar meer.
8. Welk ongedierte wordt door het moerasgebied nog meer aangetrokken?
9. Voor de boeren in de omgeving betekent dit dat de koeien niet meer of veel korter naar buiten kunnen. Vochtige grond zorgt voor ziektes en ziekteverspreiding (leverbot).

Wij zien graag uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

[Redacted signature block]